

ODPOWIEDZ

NA REMONSTRACYĄ OD MIASTA BRZESCIA PODANAĄ

Y

OKAZANIE

Iż Stany Rzeczypospolitey nie związały władzy swoiey wzierać
w czyny Naywyższych Magistratur.

P przed objaśnieniem tych remonstracyi wiedzieć należy gattunek
Juryzdykcyi Sądowych Polskich y Litt: Sprawy ważnieysze y
przychodzące z appellacyi Sądzących.

1mo. Seymowe.

2do. Zadworne Królewskie.

3tio. Trybunałskie.

Dawność tych Juryzdykcyi Trybunałskiey Koronney od R. 1578. Li-
tewskiey od R. 1581. Sądow Seymowych od dawności Seymów.
Zadwornych Królewskich od dawności panujących.

Z tych, Sądy Zadworne Królewskie pierwiastkowo sami Kró-
wie wraz z Pany Radami we wszystkich Sprawach sędzi-
li potym zaś bez przepiutu prawnego praktykować się zaczęło
rozdziwienie zadwornych Królewskich Sądow na Relacyine y as-
fessoriskie, y bywała od Assessoriskich appellacya do Relacyinych,
ktora dopiero R. 1766. nominatim do Relacyinych umorzona zo-
stała.

Nim ta dwoistość Sądow zadwornych Królewskich okazywać się czy-
li praktykowaną być zaczęła, tedy w R. 1507. V. I. fol. 361,
Tit: „Qualiter Literæ: Stanała Konstytucya pozwalaiąca od Są-
dow Królewskich na Seym appellacyą temi słowy: „cognosca-
„ tur & decernatur per Nos & Consiliarios Nostros. Quod
„ si quis huius modi cognitione & Decreto gravatum se fenfe-
„ rit, liberum sit ei cognitionem gravaminis per appellationem
„ deferre ad Conventum generalem. „

Dopiero R. 1680, Krol Jan III. pozwolił Kanclerzowi y Podkancler-
rzemu Koronnym spisać ordynacyą Sądow zadwornych Koron-
nych, ktora w R. 1683. Konstytucyą dla Korony Polskiej ap-
probowano. Litewska zaś Assessoria samym tylko zwyczaiem y
uczestnictwem Prawa w tym co Assessoria Koronna uprzywile-
iowaniu być zdawała się.

Aż R. 1699. Konstytucya Trybunałom „ Dekreta Assessoriskie, pogo-
„ towiu Relacyine. „ y wzaiemnie Assessoriy y Sądow Relacyi-
nym Dekreta Trybunałskie znosić sub amissione totius Causæ
zabroniła „ V. 6. fol: 78. Tit: Reassumpcia.

Seym Konwokacyjny R. 1764. fol: 77. deputowanym do ułożenia p^actorum Conventorum zlecił żeby względem Ordynacyi Koronney y Litewskiej Assessorji dołożyli porównanie ważności Dekretow Assessorjskich z Dekretami Seymowemi Relacyinemi y Trybunalskiemi.

Spisaną Ordynacją decyzye spraw pluralitati assessorow zostawiającą od determinowanego z razu kompletu w krotce uwolniewszy, iednak po uwolnieniu przez wzgląd na pierwsze ordynacyi uregulowanie R. 1766. Tit: „ Deklaracja in appellabilitatis „ appellacją od Assessorji do Sądow Relacyinych umarzając dekreta Assessorjskie z Seymowemi, Relacyinemi y Trybunalskiemi tak na Seym walny iako do Sądow relacyinych appellacyi nieprzyjmującemi, porównano.

Z tego wszystkiego opisania okazuje się, że od Dekretow Assessorjskich appellacia była praktykowana, ktora dopiero R. 1764. y 1766. umorzona została.

Uczyniwszy tę pewną o początku y różności Dekretow Królewskich, Seymowych y Trybunalskich wiadomość objaśnić należy przeciwną de valore Dekretow z strony Miasta Brześcia remonstracją.

Z Statutu Artykuł II. z Rozdziału I. przez ten punkt: „ kiedyby „ śmy My Krol z Pany Radami naszymi z wyroku naszego skazanie uczyniłeś „ tudzież Konstytucya 1581. o Trybunale Litewskim extra Volumen legum Drukowana folio 7. o samych Sądach relacyinych napisane nietamowały appellacyi od Dekretow Assessorjskich, z kąd okazuje się iż takowych Dekretow za niewzruszone bydź nie deklarują, bo przedtym Statutem y Konstytucyą Dekreta Assessorjskie żadną ustawą legitowane nie były.

Próżno cytuje strona Konstytucyą 1764. zabraniającą podniesienia Dekretow Assessorjskich Litewskich ex noviter repertis documentis bo skarżący się obywatele nie z tego źródła żądają od Stanow Rzeczypospolitey wyznaczenia Kommissji, lecz z tych naykardynalniefzych przyczyn. imo. Ze ich Assessoria pokrzywdziła w Prawach y posessyach Unionis całą Prowincją Litewską y kilka Wojewodztw Koronnych, interessujących. 2do. Ze tenże Sąd wdał się in cognitionem materyi status podatkowania samey tylko Rzeczypospolitey właściwey.

Bo gdy prawodawcza Rzeczypospolitey władza traktatem Unionis 1569. y tylokrotnemi późniey Konstytucyami prawa Przedunionowe obywatelom W. X. Lit: w całości zachować, a innych nawet przez Seymy niewzruszać uroczyście przyrzekła. Jakże Assessorja Litewska potestatem tylko executivam mająca, łamania praw takowych moc sobie przywłaszczyć mogła.

Ani ordynacya Sądow Assessorjskich Litewskich Regestr Fisci dla spraw „ de natura & Cognitione bonorum wyznaczająca, Konstytucyą 1766. ztwierdzona, mocy Sądow Assessorjskim dać nie mogła

mogła, bo też ordynacya nie zniósła ani znosić może warunkow Traktatu Unionis tylokrotnemi Konstytucyami ubeśpieczających, a mianowicie 1588. Tit: „Podniesienie pozwow z majątności Ziemskich „ ktoranie Przeduniowych dobr Szlacheckich, ale tylko po Unii w ziemskie przywłażczonych, naturę pod kognicyą poddała.

Zgadzaią się pokrzywdzeni obywatele Woiewodztwa Brzeskiego Litewskiego na tę prawdę z Miastem Brześciem, że Konstytucye w ich remonstracyi wyrażone, porównały Dekreta Assessorskie z ważnością Dekretow Trybunalskich, lecz równie y na tę nie odbitą prawdę Miasto Brześć zgodzić się powinno, iż gdy takowa Trybunalskich Dekretow ważność, do ktorey Assessorya przyrownana została, mogła być tylokrotnemi przykładami przez Rzeczpospolitą poznana, uchylonay same nawet Trybunały skasowane, zacożby ieden Dekret Assessorski łamiący nayuroczytsze prawodawstwa ustawy, nie miał być przez tęż Rzeczpospolitą poznany y uchylony. Są tego dowodem zkasowanych Dekretow Trybunalskich y samychże Trybunałow przykłady a nayprzod.

R. 1710. V. 6. Fol: 211. Tit: Kasacya dwoch Trybunałow ostatnich W. X. Litt. Annorum 1708. y 1709. verba Legis. „ Ponieważ „ sprzeciwiali się juribus Maiestatis & sancitis Konfederacyi Sen- „ domirskiej wszystkie Akta y Dekreta Trybunalskie, iako za- „ dnego waloru niemające vigore teyże Konfederacyi actuali- „ ter kasujemy y annihilujemy, y z xiąg eliminować przy- „ szłemu Trybunałowi zlecamy. „

Item 1717. V. 6. f. 323. Tit: „ Skasowanie Dekretow Trybunału Głownego W. X. Lit: „ temi słowy „ Kondemnaty, Dekreta „ & processus juris skasowawtzy, Trybunał Limitujemy. „

Naostatek świeże żywey pamięci dzieło na Seymie Convocationis 1764. kasujące Dekreta y Trybunały W. X. Litt: in verbis: „ Trybunały tak duchownego iako y świeckiego Koła Ziemski „ y Skarbowy, oraz wszelkie w nich formowane Dekreta & „ omnes Actus Wileńskiej y Mińskiej kadencyi kasujemy & „ pro nullis uznaiemy. „

A tak z tych przykładow Assessorya W. X. Litt: szczycąca się równą Trybunałom Prerogatywą, także się od uczestnictwa podlegania naywyżzey Stanow Rzeczypospolitey władzy wyłamywać może.

Ani Konstytucya dopiero w R. 1766. n appellabilitatem Dekretow Assessorskich deklarująca od Seynowego weyrzenia ubronić może, gdyż pokrzywdzeni nie idą ordynaryną drogą appellacyi, lecz w tak nadzwyczajnym przypadku pokrzywdzenia swego, wsparci publicznym Woiewodztwa na Seymiku zaskarżeniem y Instrukcyą Posłom na Seym daną, tudzież umocnieni sancito Stanow Skonfederowanych Rzeczypospolitey. używają extraordynaryney drogi.

Niekasowano (iako mowi strona) a condita lege Dekretow Assessor-
A 2 skich

skich, bo w podobnych przypadkach Konstytucye 1588. Tit: „Podniesienie Pozwów,, y 1611. Tit: O nieukazowaniu Praw, zamierzone na fortuny Szlacheckie wydanemi pozwami processa wczesnie kassowały. Y ten to był hamulec że assorya będąc iudicium appellabile w karbach Prawa utrzymywała się, lecz skoro R. 1766. została inappellabilis, natychmiast niniejszych zażkarzeń stała się przyczyną.

Nieprezydowanie pieczętarzow w proiekcie żadaney Kommissyi nie tym celem jest umieszczone, aby miała być obroną strony, a przyczyną do uchylenia Dekretu, lecz dla oczyszczenia tak wielkich Ministrow iako w famey istocie na tey sprawie niezafadających.

Co zaś do przemiany podatkow, żadnym pretextem Konstytucya 1766. Titulo „Postanowienie o lustracyach starostw w Remonstracyi Miasta Brześcia nadcigniona wspierać Dekretu Assessorskiego nie może, bo ta poznania tylko natury Dobr Stołowych y szafunkowych Krolewskich Assessoryi dozwoliła. Naymnieyszym zaś pozorem tylokrotnych Praw, a mianowicie Konstyt: lat 1717. y 1736. „ moc odmieniania Taryff, allewiacyi Dobr czyich, „ czynienia iakichkolwiek odmian cum præjudicio żołnierza albo „ possessorow, sub nullitate attentatorum nawet na Seymikach, zabraniających nie zniósła.

Z tych więc (iako wyżej) dowodow, gdy Rzeczpospolita Głownych Trybunałow Dekreta kassować, a co więkza uchwały swoje Seymowe odmieniac y uchylać niema zamkniętey mocy, tym snadniey skargi obywatelow Woiewodztwa Brzeskiego wyfluchać, y Kommissyą do rozeznania Dekretu Assessorskiego w sprawie Brzeskiej wyznaczyć może iako naywyższa władza.

